

ARBOCONVENANT

ORKESTEN

inzake

Schadelijk geluid

Den Haag, 7 november 2002

Ondergetekenden,

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de heer drs. M. Rutte,

hierna te noemen: de overheid

enerzijds

en

Contactorgaan van Nederlandse Orkesten,
rechtsgeldig vertegenwoordigd door mr. A.L.E. Verberne, waarnemend directeur,

FNV Kunsten, Informatie en Media,
rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M.A.M. Kothman, sectorverantwoordelijke
podiumkunsten

Nederlandse Toonkunstenaarsbond,
rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.G.J. Stap, beleidsmedewerker

hierna te noemen: organisaties

anderzijds

Verder te noemen: partijen

Overwegende dat,

- goede arbeidsomstandigheden bijdragen aan de vermindering van gezondheidsschade, ziekteverzuim en de arbeidsongeschiktheid, alsmede aan een verbetering van de motivatie en productiviteit van werknemers;
- de regelgeving met betrekking tot arbeidsomstandigheden werkgevers verplicht algemeen zorg te dragen voor de veiligheid, gezondheid en welzijn van werknemers;
- nochtans een verhoudingsgewijs groot aantal werknemers in de bedrijfstak orkesten is blootgesteld aan het arbeidsrisico geluid;
- de bedrijfstak orkesten voor de arbeidsrisico's werkdruk en fysieke belasting, alsmede voor het onderwerp vroegtijdige reïntegratie participeert in het Arboconvenant Podiumkunsten;
- verdere verbetering van de arbeidsomstandigheden via maatwerk op bedrijfstakniveau en in individuele bedrijven tot stand moet komen;
- maatregelen zo dicht mogelijk bij de bron het meest effectief zijn;
- het toenmalige kabinet Kok II in het regeerakkoord voor de periode 1998 – 2002 extra geld beschikbaar heeft gesteld voor convenanten die leiden tot
  - i) een reductie van het aantal werknemers dat is blootgesteld aan de arbeidsrisico's tillen, geluid, RSI, werkdruk, kwarts, OPS en allergenen, en/of
  - ii) een brede toepassing van maatregelen die zo dicht mogelijk bij de bron worden aangewend;
  - iii) reductie van het ziekteverzuim en de WAO-instroom;
- de organisaties op 5 oktober 2000 met de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de intentieverklaring Arbeidsomstandigheden Orkesten hebben gesloten om te komen tot het afsluiten van het Arboconvenant Orkesten inzake schadelijk geluid als bedoeld in de nota 'Arboconvenanten nieuwe stijl: beleidsstrategie voor de komende vier jaar (1999-2002)';

komen het volgende overeen:

DEFINITIES

Artikel 1

werkgever: een werkgever als bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998;

werknemer: een werknemer als bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet 1998;

branchebegeleidingscommissie (BBC): een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de ondertekenende partijen, ingesteld bij de vaststelling van de intentieverklaring Arbeidsomstandigheden Orkesten ten behoeve van de totstandkoming, aansturing en begeleiding van het convenant als bedoeld in artikel 9 van dit convenant;

stand van de wetenschap: de thans of in de toekomst mogelijke maatregelen ter vermindering van gezondheidsrisico's, ziekteverzuim en WAO-intrede die door vakdeskundigen in brede zin zijn aanvaard, ofwel aantoonbaar effectief en praktisch uitvoerbaar zijn. Hierbij dient rekening gehouden te worden met hetgeen gezondheidskundig wenselijk, bedrijfseconomisch haalbaar en praktisch uitvoerbaar is;

nulmeting: meting van de uitgangssituatie met betrekking tot de afspraken uit het convenant over terugdringing van de risicopopulatie inzake schadelijk geluid en over te nemen maatregelen, zoals vastgelegd in het rapport "Onderzoek schadelijk geluid in orkesten, R816-3 (10 juli 2002)" van adviesbureau Peutz. Deze meting dient als referentiepunt voor het meten van de effecten die behaald worden met het uitvoeren van de afspraken uit onderhavig convenant;

arboconvenant: tripartiete overeenkomst op bedrijfstakniveau tussen werkgevers-vertegenwoordigers, werknemersvertegenwoordigers en de overheid over het verminderen van het arbeidsrisico schadelijk geluid in de bedrijfstak orkesten;

Plan van Aanpak: bijlage die onlosmakelijk deel uitmaakt van het convenant, met een begroting en afspraken over implementatie en monitoring van de voorgenomen maatregelen;

plan van aanpak bij de RI&E: een plan van aanpak in een bedrijf, gekoppeld aan de RI&E als bedoeld in artikel 5, tweede lid van de Arbeidsomstandighedenwet 1998;

schadelijk geluid: geluid met een niveau gemiddeld over een representatieve werkdag, hoger dan 80 dB(A);

risicopopulatie: musici waarvan het jaargemiddelde van de geluidsblootstelling tijdens het werk hoger is dan 80 dB(A);

de zwaarst belaste instrumentengroepen: de twee achterste rijen strijkers, de houtblazers, de koperblazers, en de percussionisten in een orkest.

KWANTITATIEVE DOELSTELLINGEN

Artikel 2

1. Partijen stellen zich met betrekking tot het beoogde effect van het convenant ten doel de risico's voor het ontstaan van gehoorschade bij musici terug te dringen. Deze doelstelling wordt nagestreefd via twee subdoelen:
  - a reductie van de gemiddelde jaarlijkse blootstelling van de zwaarst belaste instrumentengroepen met 5 dB(A);
  - b reductie van de omvang van de risicopopulatie met 50%.
2. Bij de realisatie van de in lid 1 genoemde doelstellingen is de nulmeting "onderzoek schadelijk geluid in orkesten" steeds de uitgangssituatie.
3. Partijen stellen zich ten doel om de streefdoelen, zoals verwoord in lid 1 van dit artikel, uiterlijk 31 december 2005 te hebben gerealiseerd.
4. Partijen stellen zich ten doel dat aan het eind van de convenantsperiode 90% van de risicopopulatie en 100% van hun werkgevers de mogelijke gevolgen kent van blootstelling aan schadelijk geluid en hoe blootstelling kan worden vermeden.

OVERIGE DOELSTELLINGEN

Artikel 3

1. Partijen werken mee aan het ontwikkelen en marktrijp maken van nieuwe typen gehoorbeschermers, geschikt voor toepassing in de orkestpraktijk. Indien dergelijke gehoorbeschermers in de loop van de convenantsperiode voor een redelijke prijs beschikbaar komen, verplichten orkesten zich deze gehoorbeschermers aan de musici ter beschikking te stellen.
2. Elk bedrijf stelt vóór 31 december 2003 een bedrijfsplan van aanpak op. Door uitvoering van dit bedrijfsplan van aanpak levert het bedrijf een zo groot mogelijke bijdrage aan verwezenlijking van de doelstellingen op brancheniveau. In dit bedrijfsplan van aanpak wordt de wijze van realisatie van de stand der wetenschap in dat bedrijf opgenomen.
3. Partijen stellen zich ten doel de maatregelen zoals omschreven in de artikelen 5, 6 en 7 van onderhavig convenant uiterlijk op 31 december 2005 te hebben gerealiseerd.

UITGANGSPUNTEN VOOR DE AANPAK

Artikel 4

1. Partijen onderkennen dat de verantwoordelijkheid voor het scheppen van goede arbeidsomstandigheden primair bij de werkgevers en -nemers ligt. De BBC wil niet in deze verantwoordelijkheid treden, maar zodanig faciliterend en stimulerend optreden, dat orkesten vanuit hun eigen verantwoordelijkheid meewerken aan het behalen van de doelen van het arboconvenant.
2. Partijen zien het realiseren van de doelen van het convenant als een veranderingsproces. Om op lange termijn het verminderen van gehoorschade in de sector te realiseren is een 'paradigmaverandering' nodig: een ingrijpende verandering van denken over en handelen naar deze problematiek in de bedrijfstak. Om dit te bereiken kiezen partijen voor een aanpak waarin achtereenvolgens 'erkennen' van de arbeidsrisico's, 'herkennen' van de arbeidsrisico's in de eigen werkomgeving, en 'terugdringing' van de arbeidsrisico's centraal staan. Deze invalshoeken zijn nader omschreven in hoofdstuk 2 van het Plan van Aanpak.
3. Partijen kiezen voor een gedifferentieerde aanpak van de benadering van de bedrijfstak. Deze doet recht aan de onderlinge verschillen tussen orkesten. Orkesten krijgen zelf vrijheid en verantwoordelijkheid om activiteiten passend te maken aan de hun betreffende situatie.
4. Partijen verwachten dat binnen orkesten de arbocoördinatoren, gesteund door de leiding, in eerste instantie de bron van verandering zullen zijn. In de organisatie en opzet van de activiteiten heeft de BBC hiermee rekening gehouden.

MAATREGELLEN

Algemeen

Artikel 5

1. Om de in artikel 2 genoemde doelstellingen te realiseren, verplichten partijen zich uitvoering te geven aan het Plan van Aanpak, dat onlosmakelijk deel uitmaakt van onderhavig convenant en de volgende vijf elementen bevat:
  - a. met betrekking tot het onderwerp *stand van de wetenschap*:
het ontwikkelen en promoten van een kennis- en informatiewebsite ter bevordering van het toepassen van de stand van de wetenschap in de branche, het verbeteren van bestaande maatregelen en het ontwikkelen van kennis over de invloed van zaalopstellingen en repertoire op de geluidsbelasting. De ontwikkeling en promotie van de kennisbank is omschreven in hoofdstuk 3.2 van het Plan van Aanpak;
  - b. met betrekking tot het onderwerp *infrastructuur*:
het opzetten van een arbo-infrastructuur van waaruit de informatie verzameld en verspreid wordt, alsmede van waaruit de uitvoering van het convenant wordt geïnitieerd, gecoördineerd en gemonitord, zoals omschreven in hoofdstuk 5 van het Plan van Aanpak;
  - c. met betrekking tot het onderwerp *kennisontwikkeling*:
het vergroten van deskundigheid betreffende gehoorschade en mogelijke preventieve maatregelen bij werknemers en werkgevers, ondernemingraden, artistieke commissies en betrokkenen bij de bouw en verbouw van zalen, zoals omschreven in de hoofdstukken 3.4 van het Plan van Aanpak;
  - d. met betrekking tot het onderwerp *arbodienstverlening*:
het maken van afspraken met arbodienst(en) over het sluiten van een prestatiecontract en ontwikkeling van een branchespecifieke RI&E, zoals omschreven in hoofdstuk 3.3 van het Plan van Aanpak;
  - e. met betrekking tot het onderwerp *monitoring*:
het conform artikel 10 vaststellen van tijdstip en wijze van monitoring. Als uitgangspunt voor de monitoring geldt de nulmeting, conform art. 1, lid 5.
2. Deze elementen worden geheel of gedeeltelijk verzorgd door de uitvoering van vijf centrale projecten uit het Plan van Aanpak. Deze projecten zijn de volgende:
  - a. *communicatieplan*: Het communicatieplan wordt verder beschreven in hoofdstuk 3.1 van het Plan van Aanpak.
  - b. *toolkit en kennisbank*: De toolkit beschrijft de stand der techniek met betrekking tot geluidsreducerende maatregelen. Via verschillende invalshoeken bevordert de toolkit de kennis over en het gebruik van preventieve maatregelen bij de verschillende partijen. De toolkit wordt nader omschreven in hoofdstuk 3.2.1. en 3.2.2. van het Plan van Aanpak. In de kennisbank wordt kennis vastgelegd en aangeboden met betrekking tot podia, zaalopstellingen en repertoire in relatie tot schadelijk geluid. De kennisbank is nader beschreven in hoofdstuk 3.2.3. van het Plan van Aanpak.
  - c. *prestatiecontract arbodiensten*: Partijen streven ernaar met arbodiensten een prestatiecontract af te sluiten dat betrekking heeft op de preventie van gehoorschade.

Dit project wordt beschreven in hoofdstuk 3.3 van het Plan van Aanpak.

- d. *eisenpakket podia*: Partijen ontwikkelen een pakket van eisen waaraan podia met betrekking tot het voorkomen van gehoorschade door schadelijk geluid moeten voldoen. Het project wordt nader omschreven in hoofdstuk 3.4 van het Plan van Aanpak.
- e. *plannen van aanpak afzonderlijke orkesten*: Vóór 31 december 2003 voltooien alle orkesten een eigen, toegespitst Plan van Aanpak, waarin de implementatie van de convenantsafspraken in betreffende organisatie is vormgegeven. Dit project wordt nader omschreven in hoofdstuk 3.5 van het Plan van Aanpak.

Communicatie

Artikel 6

1. Om de in artikel 2 en 3 genoemde doelstellingen te realiseren, verplichten partijen zich het convenant met gerichte communicatie te ondersteunen. Daartoe is in het Plan van Aanpak een communicatieplan opgenomen.
2. Minimaal maken de volgende activiteiten deel uit van het communicatieplan:
  - a het regelmatig informeren van werkgevers en werknemers over het convenant en over de voortgang van de implementatie van de convenantsafspraken door middel van publicaties in hun periodieken;
  - b het gericht geven van voorlichting ter bevordering van de bewustwording van werkgevers en werknemers over het gevaar van arbeidsrisico's en over het belang van goede arbeidsomstandigheden en van een effectief verzuimbeleid (bewustwording);
  - c het gericht geven van voorlichting aan werkgevers en werknemers over de mogelijkheden om de hier bedoelde risico's te beperken;
  - d het monitoren van afspraken over voorlichting in de tussen- en eindmeting van het Arboconvenant, zoals bedoeld in artikel 11.
3. Het communicatieplan is nader omschreven in hoofdstuk 3.1 van het Plan van Aanpak.

Betrokkenheid werknemersvertegenwoordigingen

Artikel 7

1. Om de in artikel 2 en 3 genoemde doelstellingen te realiseren, verplichten partijen zich binnen de instellingen werknemersvertegenwoordigingen (WVT'en) actief bij de implementatie van het Plan van Aanpak te betrekken, in het bijzonder bij de maatregelen op bedrijfsniveau.
2. Het plan bevat de volgende activiteiten:
  - a het vormgeven van contact tussen werkgever en WVT over implementatie van convenantsafspraken;
  - b het waarborgen van medezeggenschap bij de ontwikkeling van de branchespecifieke RI&E;

- c het uitvoeren van een bewustwordingscampagne over de afspraken uit het convenant richting WVT'en en hun achterban, als onderdeel van het communicatieplan zoals bedoeld in artikel 6.

ROL VAN DE ARBEIDSINSPECTIE

Artikel 8

1. De stand van de wetenschap, zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het Plan van Aanpak en in de nulmeting, wordt door de Arbeidsinspectie als zodanig erkend en vormt daarmee het kader voor haar toekomstig handhavingsbeleid met betrekking tot het risico schadelijk geluid.
2. De Arbeidsinspectie zal, onverminderd de bij of krachtens wettelijk voorschrift aan haar opgedragen taken, niet eerder dan 1 januari 2006 op eigen initiatief handhavingactiviteiten uitvoeren op de afspraken zoals omschreven in art. 3, lid 3 van dit convenant. Dit laat onverlet dat de Arbeidsinspectie vanaf 1 januari 2004 bij haar inspecties zal kunnen handhaven op de aanwezigheid van een Plan van Aanpak, zoals bedoeld in art. 6, lid 2 van onderhavig convenant.
3. De Arbeidsinspectie zal in alle gevallen en volgens het daarvoor geldende handhavingsbeleid handhaven op de bestaande wettelijke normen en zal reageren op meldingen van klachten of ongevallen. Tevens zal de Arbeidsinspectie te allen tijde optreden bij constatering van misstanden.

BEKENDMAKING

Artikel 9

1. De werkgevers- en werknemersorganisaties informeren hun leden zo spoedig mogelijk na de ondertekening van onderhavig convenant door middel van publicaties in hun periodieken over het convenant in algemene zin en over de afspraken van het convenant, zoals bedoeld in artikel 5, in het bijzonder.
2. De tekst van onderhavig convenant wordt zo spoedig mogelijk na ondertekening in de Staatscourant gepubliceerd.

BBC

Artikel 10

1. Er is een BBC, bestaande uit vertegenwoordigers van werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties en de overheid.
2. De BBC komt uiterlijk binnen twee maanden na ondertekening van onderhavig convenant bij elkaar. Tijdens deze bijeenkomst wordt bepaald of de BBC in de tot dan toe gebruikelijke samenstelling wordt voortgezet, dan wel of voor een nieuwe samenstelling wordt gekozen. Indien de BBC in een nieuwe samenstelling verder gaat, dienen in ieder geval alle ondertekenende partijen daarin vertegenwoordigd te zijn.
3. De BBC kan, indien nodig en gewenst, uit haar midden werkgroepen instellen voor de behandeling van afzonderlijke onderwerpen.
4. Gedurende de looptijd van het convenant vergadert de BBC ten minste tweemaal per jaar, en verder zo vaak als nodig wordt geacht.
5. De BBC bepaalt de wijze waarop de evaluatie, bedoeld in artikel 15 van dit convenant, wordt uitgevoerd.
6. De BBC wijst conform art. 7 van de Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden (Stcrt. 1999, 187) een rechtspersoon aan, die optreedt als opdrachtgever van de in art. 5 omschreven activiteiten.
7. De BBC beslist bij welke van haar taken en bevoegdheden de inzet van externe deskundigen of een extern projectbureau noodzakelijk is.

MONITORING

Artikel 11

1. Gedurende de looptijd van het convenant bepalen partijen op vastgestelde momenten aan de hand van de resultaten van monitoronderzoek de feitelijke voortgang en toetsen die aan de doelstellingen zoals omschreven in de artikelen 2 en 3.
2. In januari 2004 wordt gemeten of alle orkesten een eigen plan van aanpak hebben geformuleerd.
3. Na afloop van de convenantsperiode zal een eindmeting worden verricht en een evaluatie worden opgesteld van de uitvoering van dit Plan van Aanpak. Als referentie voor deze meting geldt de in artikel 2, lid 2 genoemde nulmeting.
4. De monitoring wordt nader omschreven in hoofdstuk 4 van het Plan van Aanpak.
5. De resultaten van het monitoronderzoek worden vastgelegd in een onderzoeksrapport, dat wordt gepubliceerd in de zogenaamde SZW Arboconvenantenreeks van uitgeverij Elsevier. De gegevens van zowel de nulmetingen als de vervolgmetingen worden beschikbaar gesteld aan het bureau dat de doeltreffendheid van het convenant zal gaan evalueren.
6. Indien partijen vaststellen dat de voortgang aanmerkelijk achterblijft bij de doelstelling, beraadt de BBC zich over welke maatregelen noodzakelijk worden geacht om de voortgang in lijn te brengen met de doelstelling, en bevordert de BBC dat deze maatregelen worden uitgevoerd.

FINANCIERING

Artikel 12

1. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt voor de uitvoering en evaluatie van dit convenant een bedrag van maximaal €188.500,- (incl. BTW) ter beschikking. De sociale partners, bestaande uit het Contactorgaan van Nederlandse Orkesten, FNV Kunsten, Informatie en Media en de Nederlandse Toonkunstenaarsbond, stellen gezamenlijk voor de uitvoering en evaluatie van dit convenant eveneens een bedrag van maximaal €188.500,- (incl. BTW) ter beschikking.
2. Voor de uitvoering van de activiteiten, genoemd in artikel 3 van de Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden (Stcrt. 1999, 187) draagt de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij aan de kosten, met inachtneming van de in deze subsidieregeling vastgelegde voorwaarden en criteria, met inachtneming van het onder lid 1 vermelde subsidieplafond.
3. Voor de totale kosten van de in het Plan van Aanpak opgenomen activiteiten kan binnen het kader van de Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden tot een maximum van 50 procent subsidie worden verstrekt. De totale subsidie voor activiteiten in de convenantfase is begrensd tot 50% van de totale in het Plan van Aanpak *geraamde* kosten, echter, tot het maximale subsidiebedrag zoals genoemd onder lid 1.
4. Voor de toepassing van het vorige lid worden slechts die activiteiten in aanmerking genomen die tot subsidiëring kunnen leiden. Bestaande projecten en individuele bedrijfsinvesteringen worden niet in aanmerking genomen.
5. De financiering van de afzonderlijke activiteiten is vastgelegd in een van het Plan van Aanpak onlosmakelijk onderdeel uitmakende begroting. De begroting volgt de indeling van het Plan van Aanpak en is op jaarbasis opgesteld.
6. Partijen dragen er zorg voor een organisatie aan te wijzen welke conform het bepaalde in artikel 7 van de Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden als subsidieaanvrager zal optreden.
7. De subsidieaanvraag in het kader van de Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden wordt ingediend uiterlijk twee maanden na aanvang van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd. De subsidieaanvraag wordt ingediend met behulp van het Aanvraagformulier Subsidieregeling convenanten arbeidsomstandigheden.
8. Uiterlijk drie maanden nadat het convenant tot stand is gekomen stelt de BBC een activiteitenplanning op ter nadere invulling van het Plan van Aanpak en de daarin opgenomen begroting. De subsidieaanvragen worden ingediend op basis van deze activiteitenplanning en conform het daarvoor door SZW verstrekte draaiboek subsidies Arboconvenanten.

INWERKINGTREDING EN LOOPTIJD

Artikel 13

Dit convenant treedt in werking onmiddellijk na ondertekening door alle convenantpartijen en eindigt op 31 december 2005.

WIJZIGING OF VOORTIJDIGE BEËINDIGING

Artikel 14

1. De BBC treedt in overleg over de noodzaak van wijziging van dit convenant indien:
  - a de verplichtingen uit dit convenant niet worden nagekomen;
  - b er zich onvoorziene omstandigheden voordoen (waaronder in elk geval begrepen wijzigingen in wet- en regelgeving) die van dien aard zijn dat het convenant redelijkerwijs niet kan worden voortgezet;
  - c door anderen dan de convenantpartijen de wens te kennen wordt gegeven om tot dit convenant toe te treden.
2. De BBC treedt in overleg over uitbreiding van dit convenant wanneer door één van de convenantpartijen een aanvullend onderwerp wordt voorgedragen voor opname in het convenant.
3. De BBC komt in vergadering bijeen voor overleg als bedoeld in lid 1 binnen zes weken nadat een partij de wens daartoe schriftelijk heeft kenbaar gemaakt. Indien het overleg niet binnen een termijn van vier weken tot overeenstemming heeft geleid, is elke partij gerechtigd het convenant schriftelijk op te zeggen.
4. De BBC kan unaniem besluiten de termijn van vier weken, bedoeld in lid 3, te verlengen, tot een maximum van twaalf weken.

EVALUATIE

Artikel 15

De partijen evalueren na beëindiging van het convenant en in elk geval vóór 1 april 2006 de uitvoering en de resultaten van onderhavig convenant. De resultaten van deze evaluatie worden neergelegd in een onderzoeksrapport en gepubliceerd in de zogenaamde SZW Arboconvenantenreeks.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
M. Rutte,
namens deze:
de Directeur-Generaal Arbeidsomstandigheden en Sociale Verzekeringen

.....
(R.I.J.M. Kuipers)

Contactorgaan van Nederlandse Orkesten

.....
(A.L.E. Verberne)

FNV Kunsten, Informatie en Media

.....
(M.A.M. Kothman)

Nederlandse Toonkunstenaarsbond

.....
(J.G.J. Stap)